

1214

VARUH

ČLOVEKOVIH PRAVIC

BLC / PFN / PU / POL / PRG / POD	Spremembe proračuna 2024	Veljavni proračun 2024	Realizacija proračuna 2024	Real / SSP	Real / VP
A Bilanca odhodkov	4.011.410	4.048.112	4.016.951	100,14	99,23
1214 Varuh človekovih pravic	4.011.410	4.048.112	4.016.951	100,14	99,23
1214 Varuh človekovih pravic	4.011.410	4.048.112	4.016.951	100,14	99,23
01 POLITIČNI SISTEM	4.011.410	4.048.112	4.016.951	100,14	99,23
0102 Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic	4.011.410	4.048.112	4.016.951	100,14	99,23
010203 Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic	3.798.900	3.867.092	3.836.840	101,00	99,22
010206 Izvajanje opcijskega sporazuma	212.510	181.020	180.111	84,75	99,50

1214 - Varuh človekovih pravic

Obrazložitev zaključnega računa za leto 2024

Poslanstvo predlagatelja finančnega načrta

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) je ustanovljen z namenom varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. Njegova naloga je ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice. Gre za varstvo na področju pravnega in korektnega ravnanja oblasti v razmerju do posameznika. Varuh je dodatno sredstvo zunaj sodnega varstva pravic in posameznikov. S svojim delovanjem krepi pomen pravne države, ustavnosti in zakonitosti ter spoštovanja človekovih pravic. Varuh nima pristojnosti oblastnega odločanja in ne more sprejemati pravno obvezujočih odločitev, ki bi bile sankcionirane s sredstvi pravne prisile. Njegova dejanja in akti niso oblastne narave in z njimi ne izvaja oblasti. Posamičnih aktov ne izdaja v obliki odločbe, sodbe, sklepa ali odredbe, torej v oblikah, ki sicer poudarjajo avtoritativnost v izvajanju oblasti. Njegova naloga je ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice.

Leta 2017 je bil sprejet Zakon o dopolnitvah Zakona o varuhu človekovih pravic (ZVarCP-B), katerega ključni namen je bil omogočiti Varuhu, da postane Nacionalna institucija za varovanje človekovih pravic s statusom A po Pariških načelih o položaju in delovanju nacionalnih institucij za človekove pravice, ki jih je sprejela Generalna skupščina OZN leta 1993. Ta najvišji možen status po navedenih načelih je Varuh uspel doseči v januarju 2021.

Z ZVarCP-B je bilo pravno formalno sistemsko urejeno tudi Zagovorništvo otrok. S tem se je zaključil projekt Zagovornik – Glas otroka, ki ga je varuh izvajal od leta 2007. Kot notranjo organizacijsko enoto je zakon utemeljil tudi Državni preventivni mehanizem (v nadaljevanju: DPM) proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, ki ga Varuh opravlja od pomladi leta 2008 po Zakonu o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (MOPPM, Uradni list RS – MP, št. 20/06, Uradni list RS, št. 114/06).

ZVarCP-B je utemeljil tudi ustanovitev Sveta varuha za človekove pravice (v nadaljevanju: Svet). Gre za posvetovalno telo varuha, ki deluje znotraj institucije Varuha, vendar po načelu strokovne avtonomije. Svet sestavljajo predsednik in 16 članic oziroma članov. Od teh je sedem članov civilne družbe, trije so predstavniki znanosti, dva predstavnika vlade, zagovornik enakosti, informacijski pooblaščenec, državni zbor in državni svet pa imajo vsak po enega člana. Svet je skladno z določbo 50. a člena ZVarCP začel delovati 1. junija 2018.

V letu 2019 je skladno z ZVarCP-B začel delovati tudi Center za človekove pravice (v nadaljevanju: Center). Ta opravlja širše naloge in ne obravnava pobud. Med nalogami Centra so zlasti so zlasti promocija, informiranje, izobraževanje, usposabljanje, priprava analiz in poročil s posameznih področij spodbujanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje s civilno družbo, sindikati in drugimi državnimi organi, dajanje splošnih informacij o vrstah in oblikah pritožb na mednarodne organe zaradi kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje v mednarodnih organizacijah in združenjih na evropski in svetovni ravni, ki delujejo na področju uresničevanja, spodbujanja in razvoja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Pravni okvir za delo Varuha so tudi nekateri drugi zakoni, kot npr. Zakon o ustavnem sodišču, Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, Zakon o pacientovih pravicah, Zakon o obrambi, Zakon o varstvu potrošnikov, Zakon o varstvu okolja, Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o kazenskem postopku, Zakon o državnem tožilstvu, Zakon o sodiščih, Zakon o sodniški službi, Zakon o enakih možnostih žensk in moških, Zakon o nalogah in pooblastilih policije, Zakon o odvetništvu, Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, Zakon o upravnih taksah, Zakon o tajnih podatkih, Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, Zakon o javnih uslužbencih, Zakon o skupnih temeljnih sistema plač v javnem sektorju, Zakon o javnih finančah, Zakon o potnih listinah in Pravila službe v Slovenski vojski.

Obrazložitev doseganja ciljev, h katerim prispeva predlagatelj finančnega načrta

S svojim poslovanjem, ki temelji na obravnavanju pobud, prejetih od pobudnikov, odprtih na lastno pobudo, pa tudi na podlagi obravnave širših vprašanj, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov v Republiki Sloveniji, ugotavlja in preprečuje kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter predlaga ukrepe za njihovo odpravo. S svojim delovanjem krepi pomen pravne države, ustavnosti in zakonitosti ter spoštovanja človekovih pravic. Varuh deluje v interdisciplinarnem okolju, zato se tudi njegove ugotovitve mnogokrat soočajo s prepletanjem pristojnosti med ministrstvi, organi, državo in občinami. Tak pristop terja od vseh zaposlenih visoko stopnjo strokovne usposobljenosti na vseh področjih dela Varuha ter prizadevnosti pri iskanju rešitev. Varuh si prizadeva, da bi uresničevanje njegovih ugotovitev, priporočil in predlogov neposredno vplivalo na odpravo kršitev ali nepravilnosti. Varuh izvaja svoje poslanstvo varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin z obravnavo pobud in širših vprašanj, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov v Republiki Sloveniji. Poglavitni cilj Varuha je ugotavljanje in preprečevanje kršitev človekovih pravic in drugih nepravilnosti ter skrb za realizacijo svojih priporočil. Za uspešno in učinkovito doseganje ciljev Varuh uporablja različne načine in metode dela, kot so npr. pogovori s pobudniki na sedežu Varuha, pogovori s pobudniki večkrat tedensko (osebni, z vabljenimi, preko telefona) in pogovori s pobudniki na brezplačni telefonski številki, poslovanje zunaj sedeža, srečanja s predstavniki NVO, obiski in nadzor zavodov za prestajanje kazni zapora in drugih prostorov, v katerih so osebe, ki jim je bila z aktom oblastnega organa odvzeta prostost, ter drugih zavodov z omejeno svobodo gibanja, opravljanje pogovorov z osebami v omenjenih zavodih. Varuhova pomembna vloga je mednarodno sodelovanje in povezovanje s sorodnimi institucijami iz tujine. Pri tem s svojim aktivnim delovanjem v okviru Svetovnega združenja ombudsmanov (International Ombudsman Institute - IOI), mreže otroških ombudsmanov (European Network of Ombudspersons for Children - ENOC), Združenja Mediteranskih ombudsmanov (AOM), EUROpean Network of National human Rights Institutions (ENNHHR) in South-East EUROpe NPM Network (SEE NPM Network) prispeva k večjemu ugledu države v tujini. Mednarodna izmenjava izkušenj pomembno vpliva na varovanje človekovih pravic, dobro upravljanje in oblikovanje politik v Sloveniji, kar posledično vpliva na uveljavljanje uporabniku prijaznejšega delovanja države. S svojim delovanjem in načini dela (raziskovanjem, pregledi, kritikami, izrekanjem mnenj in stališč) pripomore k preprečevanju in odpravljanju posledic kršitev človekovih pravic, s predlogi za oblikovanje in spremembo predpisov pa prispeva k odpravljanju pomanjkljivosti v delovanju države. Naloga Varuha je v izvajanju neformalnega nadzora nad zakonitostjo in pravilnostjo ravnanja oblasti v razmerju do posameznika, ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter predlagati ukrepe s svojimi predlogi, mnenji, kritikami ali priporočili za njihovo odpravo. Temu načelu sledi vrsta rešitev glede načina dela Varuha. Vsakdo, ki meni, da so mu z aktom ali dejanjem državnega organa, organa lokalne samouprave ali nosilca javnih pooblastil kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine, lahko da pobudo za začetek postopka pri Varuhu. Varuh lahko začne postopek tudi na lastno pobudo, lahko obravnava tudi širša vprašanja, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov in drugih oseb, ki prebivajo v Republiki Sloveniji. Ob pogojih, ki jih določa ZUstS, lahko varuh človekovih pravic pri

Ustavnem sodišču RS začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, če meni, da predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, nedopustno posega v človekove pravice ali temeljne svoboščine. Na podlagi 50. člena ZUstS lahko ob pogojih, ki jih določa ta zakon, vloži ustavno pritožbo v zvezi s posamično zadevo, ki jo obravnava. Varuh se pri svojem delu ravna po določilih ustave in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Pri svojih intervencijah se lahko sklicuje tudi na načela pravičnosti in dobrega upravljanja. Varuh je pri svojem delu neodvisen in samostojen. Sredstva za delo, na predlog Varuha določi državni zbor v državnem proračunu. Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo Varuhu na njegovo zahtevo zagotoviti vse podatke in informacije iz njihove pristojnosti ne glede na stopnjo zaupnosti in mu omogočiti izvedbo preiskave. Varuh lahko naslovi organom predloge, mnenja, kritike ali priporočila, ki so jih ti dolžni obravnavati in nanje odgovoriti v roku, ki ga določi varuh. Varuh se pri svojem delu ravna po določilih Ustave RS in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Postopek pri Varuhu je zaupen. O svojih ugotovitvah in ukrepih Varuh obvešča javnost in državni zbor. Postopek pri Varuhu je neformalen in za stranke brezplačen. Varuh poroča državnemu zboru z rednimi ali posebnimi poročili o svojem delu, ugotovitvah o stopnji spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter o pravni varnosti državljanov v Republiki Sloveniji. Letno poročilo mora predložiti najkasneje do 30. septembra za preteklo leto. Posebna poročila lahko Varuh naslovi pristojnemu delovnemu telesu državnega zbora ali neposredno državnemu zboru. Državnemu zboru in vladi lahko daje pobude za spremembe zakonov in drugih pravnih aktov iz njune pristojnosti. V zvezi s svojim delom ima varuh pravico vpogleda v podatke in dokumente iz pristojnosti državnih organov. Predpisi o varovanju tajnosti podatkov obvezujejo varuha, njegove namestnike in uslužbence.

Predlagatelj finančnega načrta prispeva k doseganju ciljev v naslednjih politikah, programih in podprogramih

- 01 - POLITIČNI SISTEM
  - 0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic
    - 010203 - Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic
    - 010206 - Izvajanje opsijskega sporazuma

1214 - Varuh človekovih pravic
Obrazložitev zaključnega računa za leto 2024

Oris PU-ja

Poslanstvo Varuha je varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil. S svojim poslovanjem, ki temelji na obravnavanju pobud, prejetih od pobudnikov, odprtih na lastno pobudo, pa tudi na podlagi obravnave širših vprašanj, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov v Republiki Sloveniji, ugotavlja in preprečuje kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter predlaga ukrepe za njihovo odpravo. S svojim delovanjem krepi pomen pravne države, ustavnosti in zakonitosti ter spoštovanja človekovih pravic. Z novelo zakona iz leta 2017 je Varuh pridobil pravno podlago za vzpostavitev treh notranjih organizacijskih enot Varuha: Državni preventivni mehanizem proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (v nadaljevanju: DPM), Center za človekove pravice (v nadaljevanju: Center) in Zagovorništvo otrok.

Na podlagi ZVarCP-B je bil vzpostavljen tudi Svet varuha za človekove pravice, ki je varuhovo posvetovalno telo, ki izraža pluralnost družbene skupnosti.

Ocena učinkov poslovanja PU-ja na druga področja

Varuh deluje v interdisciplinarnem okolju, zato se tudi njegove ugotovitve mnogokrat soočajo s prepletanjem pristojnosti med ministrstvi, organi, državo in občinami.

I. Poročilo o realizaciji finančnega načrta neposrednega proračunskega uporabnika

A - Bilanca odhodkov

400 - Plače in drugi izdatki zaposlenim

Varuh je za plače zaposlenih in druge izdatke zaposlenim namenil 2.446.811,53 EUR. Realizacija je bila v primerjavi z veljavnim proračunom 99,76 %. V primerjavi z letom 2023 so se izplačila za plače in druge izdatke povečala za 13,84 %. Sredstva so bila izplačana za:

- plače in dodatke v višini 2.145.422,89 EUR,
- regres za letni dopust v višini 71.503,15 EUR,
- povračila in nadomestila v višini 117.200,38 EUR,
- sredstva za delovno uspešnost v višini 76.952,73 EUR,
- sredstva za nadurno delo v višini 9.271,06 EUR in
- druge izdatke zaposlenim v višini 26.456,32 EUR.

401 - Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Za prispevke delodajalca je bilo porabljenih 387.367,16 EUR. Realizacija je bila glede na veljavni proračun 99,87 %. Prispevki delodajalcev so se v primerjavi z letom 2023 povečali za 13,71 %. Sredstva so bila izplačana v višini:

- 192.871,76 EUR za prispevke pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- 162.816,68 EUR za prispevke zdravstvenega zavarovanja,
- 1.750,74 EUR za prispevke za zaposlovanje in
- 2.293,98 EUR za prispevke za starševsko varstvo. V okviru iste postavke so vključene tudi premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU, za katere je bilo izplačanih 27.634,00 EUR.

402 - Izdatki za blago in storitve

Sredstva za izdatke za blago in storitve so bila porabljena v višini 997.606,68 EUR. Realizacija je bila glede na veljavni proračun 99,42 %. Glede na leto 2023 so bili izdatki za blago in storitve višji za 2,4 %. Sredstva so bila porabljena za naslednje namene:

- nakupa pisarniškega in splošnega materiala in storitev v višini 342.820,27 EUR; med njimi največ zastoritve varovanja poslovnih prostorov (68.913,71 EUR, prevajalske storitve (62.748,10 EUR), storitve informacijske podpore uporabnikom (34.845,53 EUR) in čiščenje ter urejanje lastnih in skupih prostorov poslovne stavbe Bežigranski dvor (42.663,69 EUR);
- nakupa posebnega materiala in storitev v višini 5.944,80 EUR,
- energije, vode, komunalnih storitev in komunikacij v višini 97.671,38 EUR,
- prevoznih stroškov in storitev v višini 38.105,64 EUR,
- izdatkov za službena potovanja v višini 64.673,52 EUR,
- tekočega vzdrževanja v višini 43.700,74 EUR,
- poslovnih najemnin in zakupnin v višini 155.842,42 EUR in
- drugih operativnih odhodkov v višini 248.847,01 EUR, pri čemer je treba omeniti,, da je večina teh sredstev namenjena delu zagovornikov v okviru Zagovorništva otrok.

412 - Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam

V okvir transferov so vključeni izdatki namenjeni nevladnim in humanitarnim organizacijam (NVO) za sodelovanje pri izvrševanju nalog in pooblastil DPM. Pri opravljanju obiskov DPM skupaj z uslužbenci Varuha so v letu 2024 sodelovale naslednje nevladne organizacije oziroma organizacije s statusom humanitarne organizacije, in sicer:

- SKUP – skupnost privatnih zavodov,
- Humanitarno društvo Pravo za vse,
- Novi Paradoks,
- Mirovni inštitut,
- ZDUS - Zveza društev upokojencev Slovenije,
- PIC - Pravno-informacijski center nevladnih organizacij,
- Združenje spominčica,
- Slovenska fundacija Unicef,
- Zveza prijateljev mladine,
- Zveza Sožitje.

Sredstva, namenjena transferjem nepridobitnim organizacijam, so bila porabljena v višini 6.102,29 EUR. Realizacija je bila v primerjavi z veljavnim proračunom 100 %. Pri tem je treba poudariti, da so poleg omenjenih sredstev za izvajanje nalog DPM (transferji NVO) bila porabljena še sredstva v višini 2.393,30 EUR. Ta so bila izplačana predstavnikom nevladnih organizacij, ki so z varuhom sodelovali pri izvajanju nalog DPM kot neposredni stroški dela in so vključena med izdatke za blago in storitve kot drugi operativni odhodki. Upoštevajoč navedeno je bilo za namen sodelovanja nevladnih organizacij v okviru DPM v letu 2024 porabljenih skupno 8.495,59 EUR.

420 - Nakup in gradnja osnovnih sredstev

Skupna višina porabljenih sredstev na tem kontu je v letu 2024 znašala 179.063,59 EUR. Realizacija je bila glede na veljavni proračun 99,76 %.

Sredstva so bila porabljena za nakup opreme v višini 66.874,10 EUR (med tem največ za nakup za nakup strojno računalniške opreme ter strežnikov in diskovnih sistemov), za nakup prevoznih sredstev 47.900,00 EUR ter za nakup nematerialnega premoženja (licenčna programska oprema) 64.289,49 EUR.

Obrazložitev večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom

Zakon o Varuhu človekovih pravic (ZVarCP) v drugem odstavku 5. člena določa, da višino sredstev za delo Varuha na predlog Varuha določi Državni zbor Republike Slovenije v državnem proračunu. Za leto 2024 je Državni zbor sprejel državni proračun, ki je za delo Varuha znašal 4.011.410 EUR.

Varuh je v proračun leta 2024 prenesel namenska finančna sredstva v višini 23.202 EUR (sredstva od prejetih odškodnin in prodaje državnega premoženja).

Veljavni proračun Varuha za leto 2024 je znašal 4.048.112 EUR, upoštevajoč prenesena namenska finančna sredstva v višini 23.202 EUR ter dodatno zagotovljena sredstva za izplačilo plač v mesecu decembru.

Realizacija proračuna Varuh za leto 2024 je 4.016.952 EUR, in sicer na:

podprogramu:

- odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic: 3.836.840 EUR,
- izvajanje opcijskega sporazuma: 180.112 EUR.

Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF

Varuh je v proračun leta 2024 prenesel namenska finančna sredstva v višini 23.201,99 EUR (sredstva od prejetih odškodnin v višini 4.635,99 EUR ter 15.566,00 EUR od prodaje državnega premoženja).

Obrazložitev plačil neporavnanih obveznosti iz preteklih let v skladu s 46. členom ZJF

Varuh v letu 2024 ni prevzemal nobenih novih obveznosti na podlagi 46. člena ZJF.

Obrazložitev vključitve novih obveznosti v finančni načrt neposrednega uporabnika v skladu z 41. členom ZJF

Varuh v letu 2024 ni prevzemal nobenih novih obveznosti na podlagi 41. člena ZJF.

Obrazložitev višine izdanih in unovčenih poroštev ter izterjanih regresnih zahtevkih iz naslova poroštev iz pristojnosti neposrednega uporabnika

Varuh nima izdanih in unovčenih poroštev ter nobenih regresnih zahtevkov iz naslova poroštev.

Obrazložitev porabe proračunskega sklada

Varuh v letu 2024 ni imel porabe iz proračunskega sklada.

II. Poslovno poročilo

Proračunski uporabnik prispeva k doseganju ciljev v naslednjih politikah, programih in podprogramih

- 01 - POLITIČNI SISTEM
  - 0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic
    - 010203 - Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic
    - 010206 - Izvajanje opcijskega sporazuma

Poročilo o doseženih ciljih

01 - POLITIČNI SISTEM

0102 - Varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic

010203 - Odprava in preprečevanje kršitev človekovih pravic

Opis podprograma

Varuh v okviru programa 'Politični sistem - varstvo ustavnosti, nadzor pravne države in človekovih pravic' izhaja iz namena ustanovitve institucije. ZVarCP v 1. členu določa, da se za varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil s tem zakonom ustanovi Varuh ter določijo njegove pristojnosti in pooblastila. Njegova naloga je preprečevati in ugotavljati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice. Temu načelu sledi vrsta rešitev glede načina dela Varuha. Vsakdo, ki meni, da so mu z aktom ali dejanjem državnega organa, organa lokalne samouprave ali nosilca javnih pooblastil kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine, lahko da pobudo za začetek postopka pri Varuhu. Varuh lahko začne postopek tudi na lastno pobudo, lahko obravnava tudi širša vprašanja, ki so pomembna za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter za pravno varnost državljanov in drugih oseb, ki prebivajo v Republiki Sloveniji. Ob pogojih, ki jih določa Zakon o ustavnem sodišču (23.e člen ZUstS), lahko Varuh pri Ustavnem sodišču RS začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, če meni, da predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, nedopustno posega v človekove pravice ali temeljne svoboščine. Na podlagi 50. člena ZUstS lahko ob pogojih, ki jih določa ta zakon, vložijo ustavno pritožbo v zvezi s posamično zadevo, ki jo obravnava. Varuh se pri svojem delu ravna po določilih ustave in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Pri svojih intervencijah se lahko sklicuje tudi na načela pravičnosti in dobrega upravljanja. Varuh je pri svojem delu neodvisen in samostojen. Sredstva za delo Varuha določi državni zbor v državnem proračunu. Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil morajo Varuhu na njegovo zahtevo zagotoviti vse podatke in informacije iz njihove pristojnosti ne glede na stopnjo zaupnosti in mu omogočiti izvedbo preiskave. Varuh lahko naslovi organom predloge, mnenja, kritike ali priporočila, ki so jih ti dolžni obravnavati in nanje odgovoriti v roku, ki ga določi varuh. Varuh se pri svojem delu ravna po določilih Ustave RS in mednarodnih pravnih aktov o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah. Postopek pri Varuhu je zaupen. O svojih ugotovitvah in ukrepih varuh obvešča javnost in državni zbor. Postopek pri Varuhu je neformalen in za stranke brezplačen. Varuh poroča državnemu zboru z rednimi ali posebnimi poročili o svojem delu, ugotovitvah o stopnji spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter o pravni varnosti državljanov v Republiki Sloveniji. Letno poročilo mora predložiti najkasneje do 30. septembra za preteklo leto. Posebna poročila lahko varuh naslovi pristojnemu delovnemu telesu državnega zbora ali neposredno državnemu zboru. Varuh lahko daje državnemu zboru in vladi pobude za spremembe zakonov in drugih pravnih aktov iz njune pristojnosti. Varuh lahko daje državnim organom, zavodom in organizacijam, ki izvajajo javna pooblastila, predloge za izboljšanje njihovega poslovanja in ravnanja s strankami. V zvezi s svojim delom ima varuh pravico vpogleda v podatke in dokumente iz pristojnosti državnih organov. Predpisi o varovanju tajnosti podatkov obvezujejo varuha, njegove namestnike in uslužbence.

1214-11-S001 - Investicije Varuha človekovih pravic

Opis skupine projektov

Gre za projekt investicijskih nakupov za zagotavljanje optimalnih delovnih pogojev.

Vir	SP2024	VPL2024	VPT2024	RE-NRP2024	Ind(RE/SP)	Ind(RE/VP)
PV - Proračunski viri	200.000,00	179.500,00	179.500,00	179.063,59	89,53	99,76

Neposredni učinki

Skupina projektov nima določenih neposrednih učinkov.

Obrazložitve projektov

1214-21-0001 - Zamenjava osnovnih sredstev VČP 2022-2025

Opis projekta z opredelitvijo namena in ciljev projekta ter trajanja projekta

Namen projekta je sprotno in ažurno izvajanje aktivnosti usmerjenih v ohranjanje primernih delovnih pogojev na področju informacijsko komunikacijske tehnologije institucije, zagotavljanje varnih in brezhibna vozil namenjena zaposlenim pri Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije ter vzdrževanju poslovnih prostorov. Cilj je zagotoviti primerne delovne pogoje za zaposlene in nadaljevati razvoj dosežene tehnične ravni opremljenosti. Tako projekt vključuje investicije na področju IKT, poslovnem objektu in samih poslovnih prostorih ter voznem parku Varuha.

Dosežen razvoj / napredek na projektu v letu 2024 z vidika doseganja ciljev in izpolnjevanja načrta financiranja projekta ter stanja projekta

Načrtovane investicije z namenom zagotavljanja ohranjanja primernih delovnih pogojev na področju informacijsko komunikacijske tehnologije institucije, zagotavljanja varnih in brezhibnih vozil namenjenim zaposlenim pri Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije ter vzdrževanja poslovnih prostorov so bili v večini izvedeni skladno z načrtovanimi investicijami. Nerealizirane investicije v letu 2024 se bodo realizirale v okviru programskega projekta v letu 2025.

1214-11-0001 - Odprava in preprečevanje kršitev ČP

Opis ukrepa

Varuh varuje posameznika v stikih z državnimi organi, organi lokalne samouprave in nosilci javnih pooblastil ter nadzira njihovo delovanje. Gre za varstvo na področju pravilnega in korektnega ravnanja oblasti v razmerju do posameznika. Varuh nima pristojnosti oblastnega odločanja in ne more sprejemati pravno obveznih odločitev, ki bi bile sankcionirane s sredstvi pravne prisile. Njegova dejanja in akti niso oblastne narave in z njimi ne izvaja oblasti. Posamičnih aktov ne izdaja v obliki odločbe, sodbe, sklepa ali odredbe, torej v oblikah, ki sicer poudarjajo avtoritativnost v izvajanju oblasti. Varuh je dodatno sredstvo zunaj sodnega varstva pravic posameznikov. Bil je ustanovljen z namenom varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil. Predstavlja pomemben element za vzpostavljanje ravnovesja med posameznimi vejami oblasti. Njegova naloga je ugotavljati in preprečevati kršitve človekovih pravic in druge nepravilnosti ter odpravljati njihove posledice. To počne po eni strani z obravnavo posamezne prijave zatrjevanega kršenja človekove pravice posameznika, po drugi strani pa opravlja naloge promocijske in preventivne narave. Prvo pomeni odpravljanje konkretne kršitve, drugo pa prispeva k preprečevanju bodočih kršitev. Pogosto se oboje prepletata. Odločilnega pomena je, da je Varuh lahko dostopen vsakomur, ki se želi obrniti nanj. Temu načelu sledi vrsta rešitev glede načina dela Varuha.

Vir	SP2024	VPL2024	VPT2024	RE-NRP2024	Ind(RE/SP)	Ind(RE/VP)
PV - Proračunski viri	3.598.900,07	3.663.390,17	3.663.390,17	3.657.269,05	101,62	99,83

Neposredni učinki

C5831 - Vzpostavitev mreže usposobljenih zagovornikov po celotni Sloveniji

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

Slovenija se je k posebni skrbi za otroka zavezala tudi s Konvencij o otrokovih pravicah (v nadaljevanju: KOP) in Evropsko konvencijo o uresničevanju otrokovih pravic (v nadaljevanju: MEKUOP). KOP v ospredje vseh postopkov postavlja interes otroka in ga obravnava kot samostojnega nosilca pravic ter zahteva okrepitev njegovega položaja v vseh postopkih pred organi države. Prednost takšne ureditve je ta, da izhaja iz pravic otroka, in ne iz pravic staršev, s tem pa omogoča, da se otrok obravnava kot subjekt v različnih pravnih razmerjih. Zagovorniki v teh postopkih okrepijo glas otroka. Varuh zagovorništvo vodi že od leta 2007, sprva kot projekt Zagovornik – glas otroka, od 14. oktobra 2017 pa je zagovorništvo otrok urejeno v Zakonu o varuhu človekovih pravic. RS. Na podlagi zakonskega pooblastila smo zagovorništvo podrobneje uredili s podzakonskim aktom (Uradni list RS, št. 44/18). Namen zagovorništva je, da zagovornik nudi strokovno pomoč otroku, da ta izrazi svoje mnenje v vseh postopkih in zadevah, v katerih je udeležen, ter mnenje otroka posreduje pristojnim organom in institucijam, ki odločajo o njegovih pravicah in koristih. Varuh v okviru izvajanja zagovorništva skrbi za razvijanje mreže zagovornikov, organizacijo in izvedbo usposabljanja in preizkus znanja za kandidate zagovornike, organizacijo in izvedbo rednega strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja zagovornikov otrok, organizacijo in izvedbo njihovih supervizij in intervizij po območjih. Varuh tudi obvešča zainteresirano javnost o zagovorništvu otrok ter organizira in izvaja predstavitve zagovorništva za strokovno in splošno javnost. Zagovorništvo je zasnovano kot mreža prostovoljcev zagovornikov, ki so posebej usposobljeni za pogovore z otroki in pridobivanje njihovega mnenja, to mnenje pa prenesejo v pravne postopke, v katerih se odloča o otrokovih pravicah. Mreža zagotavlja približno enako dostopnost vsem otrokom v Sloveniji do zagovornika, za boljšo organizacijo in koordinacijo dela zagovornikov pa so odgovorni območni koordinatorji. Usposabljanje vseh udeležencev v postopkih zagovorništva zagotavlja Varuh, ki zagovornike organizira tudi za intervizijo in supervizijo.

Obrazložitev doseganja neposrednega učinka

Splošni akt o načinu izvajanja zagovorništva otrok, organizaciji zagovorništva, vključitvi otroka v zagovorništvo ter nalogah, sestavi in načinu dela strokovnega sveta določa mrežo zagovornikov in njihovo delovanje.

Obrazložitev prispevka k nadrejenemu cilju (rezultatu)

Na podlagi prejetih pobud za postavitve zagovorništva je Varuh pripravil analizo in poročilo o delu.

Kazalniki

Kazalnik	Vir	ME	Izh. Leto	Izh. Vred.	Leto	Cilj. vrednost	Dos. vrednost
I05996 - Število usposobljenih zagovornikov		Število	2010	75,00	2018	70,00	56,00
					2019	80,00	62,00
					2020	80,00	58,00
					2021	80,00	64,00
					2022	80,00	66,00
					2023	80,00	60,00
					2024	80,00	55,00

Obrazložitev dosežene vrednosti

I05996 - Število usposobljenih zagovornikov

Na seznamu pri Varuhu je bilo ob koncu leta 2024 55 aktivnih zagovornikov. Od začetka izvajanja projekta je bil zagovornik imenovan že okoli 1300 otrokom. V letu 2024 smo prejeli 110 pobud za postavitve zagovornika. Pobudniki: starši v 53 primerih, okrožna sodišča v 37 primerih, CSD v 16

primerih, otroci sami v petih primerih in drugi v 4 primerih. 89 otrok je dobilo zagovornika v letu 2024: 15 z območja Ljubljane in okolice, 13 z območja SV dela Slovenije, 27 z območja Gorenjske, 5 z območja Celja, Koroške in Zasavja, 6 z območja Dolenjske in Posavja, 16 z območja Primorske, Krasa in Notranjske ter 7 z območja Goriške.

C4110 - Učinkovito in uspešno reševanje prejetih pobud

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

Z učinkovito in uspešno obravnavo pobud Varuh skuša na posameznih podpodročjih sistemsko reševati problematiko. Učinki izvajanja poslanstva Varuha se kažejo na eni strani skozi zmanjševanje pripada pobud na posameznem podpodročju, tj. odpravi kršitev, na drugi strani oz. posameznem podpodročju pa skozi povečanje pripada tj. odkrivanju kršitev. Ozaveščanje javnosti in obveščanje o človekovih pravicah izvaja Varuh z izdajo publikacij (letnega poročila - slovenske in angleške izdaje, posebnih poročil, biltenov, zloženk ipd.), izvedbo tiskovnih konferenc, objavami na spletni strani in drugimi aktivnostmi.

Obrazložitev doseganja neposrednega učinka

Strokovni sodelavci, ki pokrivajo določena področja varovanja človekovih pravic ažurno obravnavajo prejete pobude. Ker Varuh deluje v interdisciplinarnem okolju, se tudi njegove ugotovitve mnogokrat soočajo s prepletanjem pristojnosti med ministrstvi, organi, državo in občinami. Tak pristop terja od vseh zaposlenih visoko stopnjo strokovne usposobljenosti na vseh področjih dela Varuha ter prizadevnosti pri iskanju rešitev.

Obrazložitev prispevka k nadrejenemu cilju (rezultatu)

Z izvajanjem programa Varuh prispeva k reševanju prejetih pobud.

Kazalniki

Kazalnik	Vir	ME	Izh. Leto	Izh. Vred.	Leto	Cilj. vrednost	Dos. vrednost
I05981 - Število izdanih publikacij		Število	2010	4,00	2018	3,00	3,00
					2019	3,00	5,00
					2020	3,00	3,00
					2021	3,00	7,00
					2022	3,00	8,00
					2023	3,00	6,00
					2024	3,00	8,00
I05925 - Odstotek zmanjšanja pobud na posameznem podpodročju		%znižanja	2010	0,00	2018	5,00	5,00
					2019	5,00	5,00
					2020	5,00	5,00
					2021	5,00	5,00
					2022	5,00	5,00
					2023	5,00	5,00
					2024	5,00	5,00
I05979 - Odstotek povečanja pobud na posameznem podpodročju		%povečanje	2010	0,00	2018	5,00	5,00
					2019	5,00	5,00
					2020	5,00	5,00
					2021	5,00	5,00

Kazalnik	Vir	ME	Izh. Leto	Izh. Vred.	Leto	Cilj. vrednost	Dos. vrednost
					2022	5,00	5,00
					2023	5,00	5,00
					2024	5,00	5,00

Obrazložitev dosežene vrednosti

I05925 - Odstotek zmanjšanja pobud na posameznem področju

Eden izmed kazalcev uspešnosti delovanja Varuha na področju odprave in preprečevanja kršitev človekovih pravic je lahko število prejetih in utemeljenih pobud na posameznem področju. S tem kazalcem skušamo ugotoviti ali se z delovanjem oz. posredovanjem Varuha stanje na posameznem področju izboljšuje ali poslabšuje. Tako ugotavljamo, da se je pripad pobud za pet in več odstotkov glede na leto 2023 zmanjšal na področjih tujci, socialna varnost, delovno razmerje, varstvo otrokovih pravic ter zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje. Ta kazalec bi sicer lahko nakazoval na izboljšanje stanja na teh področjih, vendar pa moramo pri razlagi biti previdni. Omenjena področja dela Varuha so zelo široka in kompleksna, same ugotovitve nepravilnosti delovanja pa lahko bistveno vplivajo na nihanja znotraj področij ter tolmačenje in razumevanje doseženih rezultatov. Po drugi strani pa lahko povečano število pobud kaže na večjo ozaveščenost o pravicah pobudnikov (torej ne nujno povečanje nepravilnosti), enako lahko velja tudi pri zmanjšanju števila pobud - ko so pobudniki seznanjeni, da jim Varuh pri določeni problematiki (npr. reševanju socialne stiske) ne more pomagati, saj zato nima nikakršnih možnosti.

I05979 - Odstotek povečanja pobud na posameznem področju

Podobno kot pri prejšnjem kazalcu je Varuh na področjih omejitev osebnosti, brezposelnosti, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pravosodja, policijskih postopkih ter stanovanjskih zadev dosegel zastavljen cilj. Na omenjenih področjih je bil pripad pobud več kot pet odstotkov višji. Ta prirast je moč pripisati tudi proaktivnemu delu Varuha na teh področjih, uspešnem in učinkovitem ozaveščanju javnosti ter dobri promocijski dejavnosti. K temu zagotovo pripomore aktivno sodelovanje Varuha s civilno družbo in z nevladnimi organizacijami.

I05981 - Število izdanih publikacij

Varuh je v letu 2024 izdal 8 publikacij in sicer: Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2023, Poročilo Varuha človekovih pravic RS o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju za leto 2023 v slovenskem jeziku ter angleškem jeziku, Povzetek dela Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2023 v slovenskem jeziku ter v angleškem jeziku, publikacijo 30 let institucije Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, Informativno knjižico o pravicah starejših "Tudi starejši imamo svoje pravice" ter publikacijo, kjer so zbrani poudarki govorcev in moderatorjev Blejske konference o učinkovitosti institucij varuha človekovih pravic in nacionalnih institucij za človekove pravice (NHRI), ki je potekala 5. in 6. decembra 2024 na Bledu (hkrati v slovenskem in angleškem jeziku).

1214-24-0001 - Promocija zdravja na delovnem mestu VČP

Opis ukrepa

Ukrep je namenjen načrtovanju in izvajanju promocije zdravja na delovnem mestu, kar zahteva 6. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št.43/11), ki določa da mora delodajalec načrtovati

in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu. Promocija zdravja na delovnem mestu so prizadevanja delodajalca in zaposlenih za izboljšanje zdravja in dobrega počutja na delovnem mestu. To dosežemo z izboljšanjem organizacije dela in delovnega okolja, s spodbujanjem zaposlenih, da se aktivno udeležujejo aktivnosti za varovanje in krepitev zdravja in z omogočanjem izbire zdravega načina življenja (na primer delavnice o osveščanju zdravega načina prehranjevanja, o sedečem delu, obveščanje zaposlenih glede zdravega načina življenja, itd.).

Vir	SP2024	VPL2024	VPT2024	RE-NRP2024	Ind(RE/SP)	Ind(RE/VP)
PV - Proračunski viri	0,00	1.000,00	1.000,00	507,46	----	50,75

Neposredni učinki

Ukrep nima določenih neposrednih učinkov.

010206 - Izvajanje opcijskega sporazuma

Opis podprograma

Podprogram je namenjen izvajanju Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Z ratifikacijo tega protokola se je Slovenija zavezala k vzpostavitvi neodvisnega državnega preventivnega mehanizma (DPM) proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Izvajanje Opcijskega protokola oz. nalog DPM, opravlja Varuh od pomladi leta 2008. Kot je določeno z Opcijskim protokolom pristojnosti in naloge Državnega preventivnega mehanizma po opcijskem protokolu, skladno s 17. členom, izvršuje Varuh, v dogovoru z njim pa tudi nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji ter organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji.

DPM s svojim delovanjem, ki temelji na rednih obiskih na krajih odvzema prostosti, predstavlja izvensodno preventivno sredstvo na področju varstva oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Priporočila DPM, ki temeljijo na ugotovitvah obiska posamezne ustanove, predstavljajo bistven del samega obiska. Za uresničitev priporočil za izboljšanje razmer in ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost oziroma za preprečitev mučenja in drugih oblik okrutnega, nečloveškega, poniževalnega ravnanja ali kaznovanja, nima posebnih (izvršilnih) sredstev. Njegova največja moč je le v moči argumenta, torej v dobri argumentaciji, utemeljitvi podanih priporočil. Uresničevanje priporočil DPM je sicer zaveza same države pogodbenice opcijskega protokola. Po določbi 22. člena Opcijskega protokola so namreč pristojni organi države pogodbenice dolžni obravnavati priporočila DPM in z njim vzpostaviti dialog o mogočih ukrepih za izvršitev priporočil. Ne izpolnitev kakšnega od danih priporočil zato ne more veljati za neuspeh DPM. Seveda pa je prav, da DPM v dialogu s pristojnimi državnimi organi (ta mora biti stalen) vztraja na izvršitvi danih priporočil in na njih stalno opozarja, dokler se ne izvršijo, pri uresnitvi priporočil lahko nudi tudi potrebno pomoč.

Z načrtovano višino proračunskih sredstev za leto 2024 na tem podprogramu želimo prikazati dejansko potrebo sredstev za izvajanje nalog in pooblastil Varuha kot DPM.

1214-11-0003 - Izvajanje nalog in pooblastil DPM

Opis ukrepa

Državni preventivni mehanizem (DPM) predstavlja dopolnitev Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Ukrep je namenjen izvajanju Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Z ratifikacijo tega protokola se je Slovenija zavezala k vzpostavitvi

neodvisnega državnega preventivnega mehanizma proti mučenju. Kot je določeno z Opcijskim protokolom pristojnosti in naloge državnega preventivnega mehanizma po opcijskem protokolu, skladno s 17. členom, izvršuje Varuh, v dogovoru z njim pa tudi nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji ter organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji.

Vir	SP2024	VPL2024	VPT2024	RE-NRP2024	Ind(RE/SP)	Ind(RE/VP)
PV - Proračunski viri	212.510,00	180.111,15	181.019,90	180.111,15	84,75	100,00

Neposredni učinki

C4223 - Izvajanje rednega nadzora in varstva oseb, na mestih, kjer jim je bila odvzeta prostost

Prispeva k rezultatu: C5798 - Mnenja, predlogi in priporočila Varuha človekovih pravic

Opis neposrednega učinka

DPM v Sloveniji ob vsakem obisku pripravi izčrpno poročilo o svojih ugotovitvah o obiskani ustanovi. To poročilo vsebuje tudi predloge in priporočila za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in za izboljšanje stanja, vključno z ukrepi za zmanjšanje možnosti nepravilnega ravnanja v prihodnje.

Obrazložitev doseganja neposrednega učinka

V letu 2024 je Varuh opravil 72 obiskov iz naslova DPM. Naloga vsakega DPM je, da obiskuje vse kraje odvzema prostosti v državi in preverja ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, da bi se okrepilo njihovo varstvo pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja.

Obrazložitev prispevka k nadrejenemu cilju (rezultatu)

Ob upoštevanju pravnih norm DPM ustreznim organom priporoča, kako naj izboljšajo razmere in ravnanje z osebami ter preprečijo mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega, poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. V zvezi s tem lahko poda predloge in pripombe k veljavnim ali predlaganim zakonom.

Kazalniki

Kazalnik	Vir	ME	Izh. Leto	Izh. Vred.	Leto	Cilj. vrednost	Dos. vrednost
I04742 - Število opravljenih obiskov		Število	2010	41,00	2018	60,00	81,00
					2019	60,00	63,00
					2020	60,00	51,00
					2021	80,00	60,00
					2022	80,00	98,00
					2023	80,00	87,00
					2024	80,00	72,00

Obrazložitev dosežene vrednosti

I04742 - Število opravljenih obiskov

Leta 2024 je DPM obiskal 72 krajev odvzema prostosti, in sicer 13 različnih lokacij SVZ (domov starejših), 13 lokacij CUDV, 11 PP, osem SC, sedem PB, šest ZPKZ, pet VDC in PSVZ, dva KC in eno lokacijo AD ter eno drugo lokacijo. Vsi obiski razen štirih so bili opravljeni brez predhodne najave,

devet pa jih je bilo kontrolnih (ob katerih je DPM zlasti preverjal uresničitev priporočil s preteklih obiskov).

O vsakem obisku pripravi DPM izčrpno (končno) poročilo o ugotovitvah o obiskani ustanovi. To poročilo vsebuje tudi predloge in priporočila za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in izboljšanje stanja, vključno z ukrepi za zmanjšanje možnosti nepravilnega ravnanja v prihodnje. Poročilo se pošlje pristojnemu organu (tj. nadrejenemu organu obiskane ustanove), in sicer s predlogom, naj ta v postavljenem roku zavzame stališče do navedb ali priporočil v tem poročilu in jih sporoči Varuhu. S poročilom se seznanijo tudi obiskana ustanova, v nekaterih primerih (kadar gre za obiske socialnovarstvenih ustanov, psihiatričnih bolnišnic in strokovnih centrov) pa se izdela tudi predhodno poročilo.

Vsa priporočila z obiskov DPM in odzive pristojnih nanje objavlja Varuh v posebnih preglednicah, pripravljenih po obiskanih institucijah, na spletišču Varuha. V preglednici je navedeno celotno priporočilo, nato (če je treba) kratko pojasnilo priporočila, vrsta priporočila (sistemska, splošno ali individualno), ključna beseda, odziv na priporočilo in (če je treba) komentar odziva, ugotovitve s kontrolnega obiska in odziv na te ugotovitve. V preglednico so vnesene tudi dobre prakse in pohvale, ki jih DPM podaja pri svojem delu. DPM na podlagi prejetih odzivov (obiskane institucije oziroma nadrejenega organa) na svoja priporočila ugotavlja, ali sta obiskana ustanova ali/in nadrejeno ministrstvo sprejela priporočilo DPM in ga izvedla ali pa ga nista sprejela. Uresničitev priporočil DPM redno preverja tudi ob naslednjih obiskih v zadevnih ustanovah in po potrebi tudi s kontrolnimi obiski. DPM z zadovoljstvom ugotavlja, da je bila večina njegovih priporočil z obiskov v letu 2024 (teh je bilo 294) sprejetih, od tega jih je bilo 100 sprejetih in že uresničenih, 140 pa sprejetih in so še v postopku uresničevanja. Upoštevano je stanje v sredini januarja 2025, podrobneje o tem pa v poročilu DPM za leto 2024.

Poleg obiskov krajev odvzema prostosti opravlja DPM tudi številne druge naloge oziroma dejavnosti. Mednje spada priprava predlogov in pripomb k veljavnim ali predlaganim zakonom. Člani DPM pripravljajo še odgovore na vprašanja različnih mrež oziroma drugih DPM in organov, udeležujejo pa se tudi različnih izobraževanj, usposabljanj in drugih srečanj, na katerih predstavljajo svoje delo.

III. Obrazložitev podatkov iz bilance stanja.

Podatki o stanju sredstev na računih neposrednih uporabnikov

Varuh človekovih pravic v letu 2024 ni imel sredstev na računih.

Podatki o terjatvah iz naslova dolgoročnih naložb in posojil z navedbo večjih prejemnikov teh sredstev

Varuh človekovih pravic v letu 2024 ni imel terjatev iz naslova dolgoročnih naložb in posojil.

Podatki o povečanju ali zmanjšanju lastnih opredmetenih osnovnih sredstev

Lastna neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve predstavljajo v Bilanci stanja skupino kontov 00 (125.470,32 EUR; vrednost se je v primerjavi s predhodnim letom povečala za 23.224,64 EUR; razlog povečanja je nabava računalniških programov v višini 25.390,64 EUR ter znižanje nabavne vrednosti v višini 2.166,00 EUR zaradi odpisa pri inventuri). Nepremičnine predstavljajo skupino kontov 02 (1.979.390,15 EUR; vrednost je enaka kot v predhodnem letu). Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva predstavljajo konto skupine 04 (931.181,64 EUR); vrednost se je v primerjavi s predhodnim letom povečala (povečanje v višini 164.172,96 EUR zaradi novih nabav opreme ter znižanje v višini 86.647,07 EUR - izločitev zaradi izrabljenosti). Sredstva so se povečala za popravke vrednosti skupin kontov 01 (55.820,23 EUR), skupin kontov 03 (1-012.208,41 EUR) ter skupin kontov 05 (603.162,05 EUR).

Iz naziva konta v okviru posamezne skupine kontov je v glavni knjigi razvidna vrsta osnovnih sredstev, v pomožni knjigi osnovnih sredstev pa se vodi analitična evidenca po inventarnih številkah.

Podatki o povečanju ali zmanjšanju terjatev za sredstva dana v upravljanje z navedbo večjih prejemnikov teh sredstev

Varuh človekovih pravic v letu 2024 ni imel terjatev za sredstva, dana v upravljanje.

Podatki o neplačanih terjativah iz preteklega leta (gre za terjatve, ki so nastale v preteklem letu)

a) Naporavnane terjatve, ki so zapadle do vključno 31.12. 2024 v višini 54 EUR (terjatve do ZZZS; kratkoročne bolniške odsotnosti obračunano pri plačah v letu 2022.

b) Naporavnane terjatve, ki so zapadle po 31. 12. 2024 v višini 5.627,01 EUR (terjatve do ZZZS; boleznine obračunano pri plači za mesec december 2024 - nakazilo ZZZS v letu 2025).

Podatki o neplačanih obveznostih iz preteklega leta (gre za obveznosti, ki so nastale v preteklem letu)

a) naporavnanih obveznosti, ki so zapadle do 31. 12. 2024, ni bilo.

b) naporavnane obveznosti, ki so zapadle po 31. 12. 2024, so v višini 415.673,21 EUR in se nanašajo na:

konti skupine 21 - kratkoročne obveznosti do zaposlenih v višini 236.981,61 EUR;

konti skupine 22 - kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v višini 122.074,35 EUR;

konti skupine 23 - druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja v višini 49.916 EUR;

konti skupine 24 - kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta v višini 6.700,79 EUR.

Gre za nastale obveznosti v letu 2024, ki zapadejo v plačilo v letu 2025, in je predvideno plačilo obveznosti iz proračunskih sredstev v letu 2025.